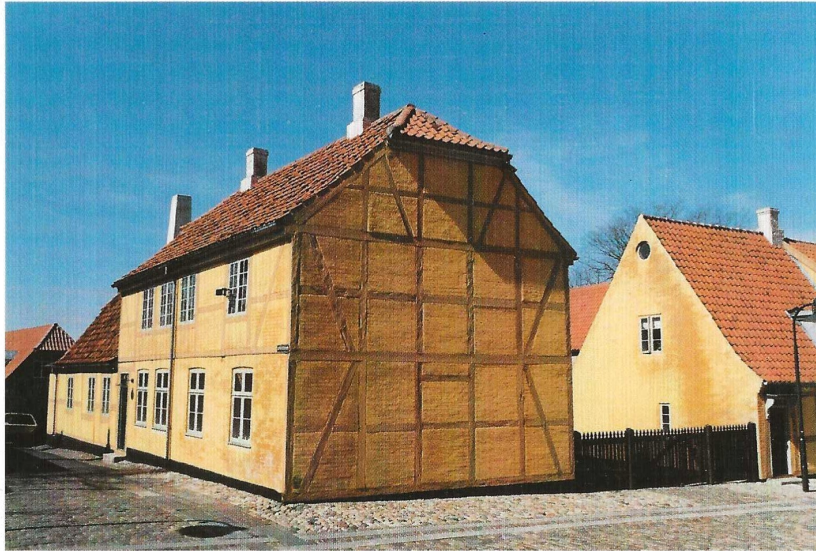

ÅRSSKRIFT 1988

Årets anerkendelse ejendommen, Weysegangen 4

af Elisa Boelskifte

Mon ikke enhver af os under vore spadsereture i byen og dens omegn har oplevet at føle sig draget af et bestemt hus, der i særlig grad har fascineret og tryllebundet og som har talt til fantasien.

For mit eget vedkommende udvalgte jeg mig allerede i 14-15 års alderen et sådant hus. På dette tidspunkt supplerede jeg mine lommepege med indtægter fra et bagerjomfrujob hos bagermester Larsen i Sct. Hansgade og når jeg i week-enderne tidligt om morgenen og igen ved middagstid passerede huset, der lå på en lille vej, der førte op til domkirken, måtte jeg standse op eller i det mindste sagtne farten for at tilfredsstille min nysgerrighed.

Huset havde de dejligste træudskæringer i gavlene, kvistvinduer med spir, knejsende træspir på taget, der vidnede om naboskabet til domkirken og frem for alt en hoveddør med finurlige smedejernsarbejder, som jeg nok gad røre og undersøge nærmere. Øverst på taget befandt sig en udsigtsterrasse. Senere har jeg fået at vide, at sådanne terrasser kendes

Ejendommen til højre i billedet er Roskildes første villa og området fra villaen og ned til Birkeallé kaldtes „Klokkervænget“. I midten af billedet ses ejendommens the-pavillon.

Foreningen til GAMLE BYGNINGERS BEVARING Roskilde

fra Nordamerikas østkyst, hvor de kaldes »Widows-Walks«. Fra disse kunne kaptajnhustruene, som konstant måtte befrygte enkestanden eller ligefrem var indtrådt i denne, gå at skue ud over havet efter de pårørende og muligvis også efter nye ægteskabelige emner.

Ja, huset gav virkelig næring til fantasien; dog ved jeg nu, at huset ikke er blevet opført af en herboende kaptajn, men derimod af en af Roskildes købmænd, masnufakturhandler Ostermann i ca. 1875.

I en lokalhistorisk bog over Roskilde af Arthur Fang betegnes huset som Roskildes første villa. På det tidspunkt boede byens købmænd almindeligvis på byens hovedstrøg, og det har sikkert vakt opsigt, da købmand Ludvig Ostermann lod opføre den statelige villa i byens periferi. Villaopførelsen har sikkert også givet inspiration til andre. I O.H. Schmeltz Aarbog til Roskildes Historie 1800-1900 fremgår det, at et konsortium i 1898 ville forsøge at rejse en villaby, hvorfor konsortiet havde opkøbt et areal på ca. 27.000 kvadrat alen. Dette areal kaldtes »Klokkervænge« og strakte sig fra købmand Ludvig Ostermanns villa og ned til Birkeallé.

Ejendommen blev oprindelig opført til én familie med dertil dengang hørende tyende. Den blev åbenbart bygget uden toiletfaciliteter, idet jeg har kendskab til en ansøgning fra 30'erne, på hvilket tidspunkt den daværende ejer lod udfærdige nogle tegninger til brug for opførelse af et »toilettårn« i hustes vestgavl. Heldigvis blev dette projekt ikke bragt til udførelse, og der er siden fundet mere hensigtsmæssige og for husets udseende smukkere løsninger på ejendommens latrinære mangler.

Siden huset i ca. 1875 blev opført på et meget stort grundstykke med vid udsigt over fjorden er meget blevet ændret. Adskillige parceller er blevet frastykket og fra en udskrift af skøde- og panteprotokol for Roskilde Købstad ved jeg, at købmand P. Kelp i 1918 købte et grundstykke af den daværende ejer, godsejer C.J. Helmers. Købmand P. Kelp lod derefter opføre den meget smukke ejendom, der nu har adresse på Yrsavej 6.

Godsejeren havde dog sikret sig sin og kommende ejeres udsigt, idet han lod lyse en deklaration, hvorefter »Køberen forpligter sig til ingen sinde at bebygge eller beplante den Del af Parcellen, der ligger indenfor nævnte Grænse (tredive Alen fra Parcellens venstre Skel) således at Udsigten til Fjorden fra Verandaen på Sælgerens Villa på Matr. nr.376 forhindres.«

Til ejendommen hørte endvidere en the-pavillon, som imidlertid blev frasolgt i 40'erne. The-pavillonen, der nu ligger velrestaureret på nabo-ejendommen, Weysegangen 2, blev sammen med grundstykket købt af

læderhandler Rasmussen, Ringstedgade, og hustru, som boede i pavillonen mens de lod opføre deres eget hus.

Også i husets indre skete der med tiden store forandringer. Jeg har kendskab til, at det i alt fald siden begyndelsen af 40'erne var opdelt i flere lejemål. I foråret 1988 havde jeg en eftermiddag et meget hyggeligt besøg af fru Johnna Grønager og hendes søster Alice Hansen, som kunne berette om huset og dets beboere fra 40'erne, hvor den ene søster havde fejret sin konfirmation. Søstrene havde ved besøget medbragt to herlige billeder, malet af deres fader, som ofte lod sig inspirere af fjordudsigten fra udsigtsterrassen på taget.

Utallige er de personer, der siden har beboet eller haft deres gang i huset. På et vist tidspunkt blev det beboet af en spillelærerinde og adskillige disciple fra Katedralskolen har nydt godt af værelsesudlejning.

Da jeg selv i mit sidste gymnasieår sammen med min kæreste Anders ledte efter en bolig, blev jeg tilbudt en lejlighed i Weysegangen 4. Jeg havde aldrig gjort mig klart, hvor Weysegangen lå og selvom udbuddet

*Stående på trappen
manufakturhandler
Ludvig Ostermann foran
villaen Weysegangen 4
(den første af sin art
i Roskilde), forretningen
Skomagergade 11.*

*Købmand Ludvig
Ostermann nr. 2 f.v.
Hans søn, som en tid
drev forretningen,
sitter nr. 2 f. h.*

af lejligheder også dengang var beskedent, ville jeg dog gerne undersøge lejlighedens beliggenhed. Læseren kan vel forestille sig min forbløffelse og store lykke, da det gik op for mig, at jeg kunne komme til at bo i det hus, jeg af alle huse i Roskilde holdt mest af og som jeg havde gjort mig så mange tanker og fantasier om.

I de første år boede Anders og jeg til leje i huset, indtil vore ovenboere, udstyret med målebånd og tommestok, en aften kom på besøg hos os. Huset skulle sælges og ovenboerne samt nogle af deres venner agtede at købe. Hurtigt fandt vi frem til den mægler, der havde huset i kommission og aldrig er en slutseddel blevet underskrevet med så stor iver og hast. Det skal dog oplyses, at vore ovenboere stadig bor i huset og alligevel ikke ville have købt.

Da vi i 1987 påbegyndte en istandsættelse af huset, var det os meget magtpåliggende at søge huset bevaret med dets originale udseende. Undersøgelser i lokalhistorisk og kommunens arkiv gav ikke nogle oplysninger om dets oprindelige fremtræden og indretning. Lykkeligvis fik vi kontakt med nogle meget dygtige håndværkere, som evnede at udføre arbejdet efter gamle håndværksmæssige traditioner og som frem for alt også følte en veneration for huset.

Vi er selv meget tilfredse med resultatet og vi takker for den anerkendelse, som vi er overordentligt beærede og glade for, at Foreningen til gamle bygningers bevarelse i Roskilde i år har tildelt os for istandsættelse af vores hus.